

ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ
Система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти
сертифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015 / ISO 9001:2015
Кафедра дизайну

ЗАТВЕРДЖЕНО
вченою радою ФТБ
(прот. № 6 від «19» 12 2025 р.)
Декан

 Надія ВЕДМІДЬ

КОМПОЗИЦІЯ ТА КОЛЬОРОЗНАВСТВО / **COMPOSITION AND COLOR THEORY**

РОБОЧА ПРОГРАМА / **COURSE OUTLINE**

освітній ступінь	бакалавр	/ bachelor
галузь знань	В Культура, мистецтво та гуманітарні науки	/ Culture, Arts and Humanities
спеціальність	В2 Дизайн	/ Design
освітня програма	Дизайн середовища	/ Design of the Environment

Київ 2025

Розповсюдження і тиражування без офіційного дозволу ДТЕУ заборонено

Автор: Валерій СТРИЛЕЦЬ, кандидат наук мистецтвознавства, доцент

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри дизайну
15 грудня 2025 р., протокол № 8.

Рецензенти:

Руслана БЕЗУГЛА, доктор мистецтвознавства, доц.

Олександр ДУДКА, власник ФОП «ДУДКА»:

КОМПОЗИЦІЯ ТА КОЛЬОРОЗНАВСТВО / COMPOSITION AND COLOR THEORY

РОБОЧА ПРОГРАМА / COURSE OUTLINE

освітній ступінь	бакалавр	/ bachelor
галузь знань	В Культура, мистецтво та гуманітарні науки	/ Culture, Arts and Humanities
спеціальність	В2 Дизайн	/ Design
освітня програма	Дизайн середовища	/ Design of the Environment

1. СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ ТА РОЗПОДІЛ ГОДИН ЗА ТЕМАМИ

Назва теми	Кількість годин				Форми контролю
	Всього годин/кредитів	з них			
		лекції	практичні заняття	самостійна робота здобувачів вищої освіти	
Тема1. Загальні поняття дисципліни	12		2	10	УО, КСР
Тема 2. Форма і утворюючі її елементи.	14		4	10	УО, КСР, П
Тема 3. Види та засоби організації фронтальної, двовимірної композиції.	14		4	10	УО, КСР, П
Тема 4. Властивості і якості композицій	24		10	14	УО, КСР, П
Тема 5. Засоби і категорії	22		8	14	УО, КСР, П
Тема 6. Тривимірна, об’ємно-просторова композиція. Глибинно-просторова	18		6	12	УО, КСР
Тема 7. Загальна характеристика кольору.	14		4	10	УО, КСР, П
Тема 8. Колористика в дизайні.	18		6	12	УО, КСР, П
Тема 9. Наукові критерії використання природних властивостей хроматичних тонів.	18		6	12	УО, КСР, П
10. Стилзація , імпровізація, інтерпретація форми на базі	26		10	16	УО, КСР
Разом по дисципліні	180/6	-	60	120	
Підсумковий контроль					ЕП

Умовні позначення: **УО** – усне опитування, **КСР** – контроль самостійної роботи; **П** – перегляд, **ЕП** – екзаменаційний перегляд.

2. ТЕМАТИКА ТА ЗМІСТ ПРАКТИЧНИХ/ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ І САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Результати навчання	Навчальна діяльність *	Робочий час, год
1	2	3
Знати: предметну область та розуміння професійної діяльності. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності. Вміти: збирати та аналізувати інформацію для обґрунтування дизайнерського проекту, застосовуючи теорію й методику дизайну, фахову термінологію за професійним спрямуванням, основи наукових досліджень; застосовувати навички проєктної графіки у професійній діяльності.	Тема 1. Загальні поняття дисципліни. 1. Композиція у візуальному мистецтві і дизайні. 2. Композиція як система відповідних закономірностей, прийомів і засобів, що забезпечують художню цілісність і виразність форми. 3. Історичні знаки і символи як чинник композиції. 4. Природні і штучні чинники утворення та еволюції графічних форм. 5. Закономірності зорового сприйняття. 6. Основні інваріанти композиції. Фронтальна композиція. Об'ємно-просторова композиція. Глибинно-просторова композиція. Поняття про основні властивості об'ємно-просторових форм. Список рекомендованих джерел: Основний: 1 [с. 8-17], 3 [с. 7-68] Додатковий: 7 [с. 4-6], 18 [с. 4-8], 22 [с. 4-12] Інтернет-ресурси: 32,35	
	Самостійна робота На вибір студента пропонується самостійна робота, що передбачає поглиблене вивчення окремих питань теми на основі опрацювання спеціалізованої літератури: 1 [с. 8-17], 3 [с. 7-68], 7 [с. 4-6], 18 [с. 4-8], 22 [с. 4-12], та пошуку інформаційних джерел у середовищі Інтернет: 32,35. Питання для поглибленого вивчення:	10

Результати навчання	Навчальна діяльність *	Робочий час, год
1	2	3
	1. Історичні знаки і символи як чинник композиції. 2. Природні і штучні чинники утворення та еволюції графічних форм. 3. Закономірності зорового сприйняття. 4. Основні інваріанти композиції. Фронтальна композиція. 5. Об'ємно-просторова композиція. 6. Глибинно-просторова композиція. Практичне заняття №1 Загальні поняття дисципліни. Практичні завдання: 1. Історичні знаки і символи як чинник композиції. Формат А4. 2. Закономірності зорового сприйняття. Виконання завдання на зорову ілюзію. Формат А4. 3. Фронтальна композиція. Формат А4. 4. Об'ємно-просторова композиція. Формат А4. 5. Глибинно-просторова композиція. Формат А4.	2
Знати: предметну область та розуміння професійної діяльності. Вміти: здійснювати	Тема 2. Форма і утворюючі її елементи. 1. Геометричне та графічне визначення поняття крапки. Крапка як елемент композиції і першооснова будь-якої форми. 2. Трансформація крапки. 3. Крапка як засіб емоційної виразності композиції. Крапка як візуальний та змістовний акцент композиції. 4. Поняття «площини» і «крапки». Засоби композиційного	

Результати навчання	Навчальна діяльність *	Робочий час, год
1	2	3
композиційну побудову об'єктів дизайну; застосовувати навички проєктної графіки у професійній діяльності; застосовувати у проєктно-художній діяльності спеціальні техніки та технології роботи у відповідних матеріалах (за спеціалізаціями); Усвідомлювати відповідальність за якість виконуваних робіт, забезпечувати виконання завдання на високому професійному рівні.	групування кількості крапок. 5. Крапка як епіцентр. Крапка як фокус композиції. 6. Конфлікт, гармонія крапок. 1. Геометричне та графічне визначення лінії. 2. Сполучення точки і лінії. Лінія як місце перетину площини та об'ємів. 3. Напрями та характеристика ліній у фронтальній двовимірній композиції. 4. Маса, діапазон товщин лінії. 5. Фактура і насиченість лінії. Різновиди лінійної формалізації. 6. Емоційно-образні властивості лінії. 1. Зображувальний засіб «пляма-площина». 2. Геометричні плями. Хаотичні плями. 3. Основні засоби виразності та організації плям-площин. 4. Візуальна підтримка форм. 5. Закон маси. 6. Композиційне розташування плям-площин. 7. Трансформація форми. Асоціативний розвиток форми. Форма і тло. Форма і контрформа. Експресивні форми. Суб'єктивні форми. 8. Іллюзія зображальних засобів. Список рекомендованих джерел: Основний: 1 [с. 21-34], 2 [с. 31-70, 33-70, 149-150, 188-214, 240] Додатковий: 4 [с. 8], 6 [с. 11-12, 23-27], 7 [с. 10-11], 8 [с. 4-5, 11-13], 9 [с. 18-19], 10 [с. 8-9, 13-14, 28-30] Інтернет-ресурси: 11, 12, 13, 15, 18	

Результати навчання	Навчальна діяльність *	Робочий час, год
1	2	3
	<i>Самостійна робота</i> На вибір студента пропонується самостійна робота, що передбачає поглиблене вивчення окремих питань теми на основі опрацювання спеціалізованої літератури: 1 [с. 21-34], 2 [с. 31-70, 33-70, 149-150, 188-214, 240], 4 [с. 8], 6 [с. 11-12, 23-27], 7 [с. 10-11], 8 [с. 4-5, 11-13], 9 [с. 18-19], 10 [с. 8-9, 13-14, 28-30], та пошуку інформаційних джерел у середовищі Інтернет: 11, 12, 13, 15, 18. <i>Питання для поглибленого вивчення:</i> 1. Трансформація крапки. 2. Крапка як засіб емоційної виразності композиції. Крапка як візуальний та змістовний акцент композиції. 3. Засоби композиційного групування кількості крапок. 4. Крапка як епіцентр. Крапка як фокус композиції. 5. Конфлікт, гармонія крапок. 6. Напрями та характеристика ліній у фронтальній двовимірній композиції. 7. Маса, діапазон товщин лінії. 8. Фактура і насиченість лінії. Різновиди лінійної формалізації. 9. Візуальна підтримка форм. 10. Закон маси. 11. Композиційне розташування плям-площин. 12. Трансформація форми. Асоціативний розвиток форми. Практичне заняття №2	10

Результати навчання	Навчальна діяльність *	Робочий час, год
1	2	3
	Форма і утворюючі її елементи. Практичні завдання: <i>Завдання 1</i> 1. Трансформація крапки (від 8 варіантів). 2. Крапка як засіб емоційної виразності композиції. Крапка як візуальний та змістовний акцент композиції. 3. Засоби композиційного групування кількості крапок. 4. Крапка як епіцентр. Крапка як фокус композиції. 5. Конфлікт, гармонія крапок. <i>Завдання 2</i> 1. Напрями та характеристика ліній у фронтальній двовимірній композиції. 2. Маса, діапазон товщин лінії. 3. Фактура і насиченість лінії. Різновиди лінійної формалізації. <i>Завдання 3</i> 1. Візуальна підтримка форм. Формат А4. 2. Закон маси. Формат А4. 3. Композиційне розташування плям-площин. Формат А4. 4. Трансформація форми. Асоціативний розвиток форми. Альбом.	4
Знати: предметну область та розуміння професійної діяльності.	Тема 3. Види та засоби організації двовимірної композиції 1. Композиційне групування точок. Лінійна композиція. Фігурна композиція. 2. Фігурно-лінійна. Лінійно-фігурна композиція. 3. Засоби організації двовимірної композиції. Компоновка зображення.	

Результати навчання	Навчальна діяльність *	Робочий час, год
1	2	3
Вміти: здійснювати композиційну побудову об'єктів дизайну; застосовувати навички проєктної графіки у професійній діяльності; Розробляти композиційне вирішення об'єктів дизайну у відповідних техніках і матеріалах;	4. Розміщення на площині: Вільне розміщення. Торкання форм. Прилягання форм. Шаховий порядок (накладання форм). Перетин форм. 5. Композиційний центр. 6. Акцент. Домінанта. Список рекомендованих джерел: Основний: 1 [с. 66-92], 2 [с. 239] Додатковий: 5 [с. 4-20], 10 [с. 4-20, 29-30] Інтернет-ресурси: 12, 13, 15, 18.	
	Самостійна робота На вибір студента пропонується самостійна робота, що передбачає поглиблене вивчення окремих питань теми на основі опрацювання спеціалізованої літератури: 1 [с. 66-92], 2 [с. 239], 5 [с. 4-20], 10 [с. 4-20, 29-30], та пошуку інформаційних джерел у середовищі Інтернет: 12, 13, 15, 18. Питання для поглибленого вивчення: 1. Засоби організації двовимірної композиції. Типи композиції. Компоновка зображення. 2. Розміщення на площині: Вільне розміщення. Торкання форм. Прилягання форм. Шаховий порядок (накладання форм). Перетин форм. 3. Композиційний центр. 4. Акцент. Домінанта. 5. Композиційне групування точок. Практичне заняття №3	10

Результати навчання	Навчальна діяльність *	Робочий час, год
1	2	3
	Види та засоби організації двовимірної композиції. Практичні завдання: 1. Компоновка зображення. Формат А4. 2. Розміщення на площині: Вільне розміщення. Торкання форм. Прилягання форм. Шаховий порядок (накладання форм). Перетин форм. Формат А4. 3. Композиційний центр. Формат А3. 4. Акцент. Домінанта. Формат А4.	4
Знати: предметну область та розуміння професійної діяльності. Вміти: здійснювати	Тема 4. Властивості і якості композиції. 1. Цілісність форми. 2. Композиційна рівновага. Статика і динаміка композиційних побудов. 3. Симетрія і зорова рівновага просторових побудов. 4. Прояви асиметрії у симетричних формах. Асиметрія. 5. Супідрядність.	

Результати навчання	Навчальна діяльність *	Робочий час, год
1	2	3
композиційну побудову об'єктів дизайну; застосовувати навички проєктної графіки у професійній діяльності; здійснювати композиційне вирішення майбутнього дизайн-об'єкта. набуті знання і розуміння предметної області та сфери професійної діяльності у практичних ситуаціях. Розробляти композиційне вирішення об'єктів дизайну у відповідних техніках і матеріалах;	6. Єдність характеру форми. Список рекомендованих джерел: Основний: 2 [с. 217-219, 243-246] Додатковий: 3 [с. 84-86], 8 [с. 9, 10-22, 111-114] Інтернет-ресурси: 12, 13, 15, 18	
	Самостійна робота На вибір студента пропонується самостійна робота, що передбачає поглиблене вивчення окремих питань теми на основі опрацювання спеціалізованої літератури: 2 [с. 217-219, 243-246], 3 [с. 84-86], 8 [с. 9, 10-22, 111-114], та пошуку інформаційних джерел у середовищі Інтернет: 12, 13, 15, 18. Питання для поглибленого вивчення: 1. Поняття цілісності форми. 2. Властивості і якості композиції: Композиційна рівновага. Статика і динаміка. 3. Властивості і якості композиції: Симетрія. Асиметрія. 4. Властивості і якості композиції: Супідрядність. 5. Властивості і якості композиції: Єдність характеру форми.	14
	Практичне заняття №4 Властивості і якості композиції. Практичні завдання: 1. Цілісність форми. Формат А4. 2. Композиційна рівновага. Статика і динаміка. Формат А3. 3. Симетрія. Асиметрія. Формат А4.	10

Результати навчання	Навчальна діяльність *	Робочий час, год
1	2	3
	4. Супідрядність. Формат А4. 5. Єдність характеру форми. Формат А3.	
Знати: предметної області та розуміння професійної діяльності. Вміти: здійснювати композиційну побудову об'єктів дизайну; застосовувати навички проєктної графіки у професійній діяльності; здійснювати композиційне вирішення майбутнього дизайн-об'єкта. набуті знання і розуміння предметної області та сфери професійної діяльності у	Тема 5. Засоби та категорії композиції. 1. Пропорції і пропорціювання. 2. Масштаб і масштабність. 3. Поняття ритму і метру. 4. Тотожність, нюанс і контраст. 5. Майстерність поєднання засобів композиції як певного інструментарію з метою досягнення найвищої міри впорядкування форми у створюваних людиною предметах. 6. Здатність перетворення безформного в оформлене, аморфного в структурне, неорганізованого в організоване. 1. Поняття категорії в композиції. 2. Тектоніка. 3. Об'ємно-просторова структура. 4. Тектонічна організація об'ємно-просторової структури. 5. Взаємозв'язок тектоніки і об'ємно-просторової структури. Список рекомендованих джерел: Основний: 1 [с. 85-105], 2 [с. 84-94, 156-175, 215-225] Додатковий: 3 [с. 79-86], 5 [с. 5-32], 6 [с. 6-31], 8 [с. 146-180] Інтернет-ресурси: 12, 13, 15.	

Результати навчання	Навчальна діяльність *	Робочий час, год
1	2	3
практичних ситуаціях. Розробляти композиційне вирішення об'єктів дизайну у відповідних техніках і матеріалах.	<i>Самостійна робота</i> На вибір студента пропонується самостійна робота, що передбачає поглиблене вивчення окремих питань теми на основі опрацювання спеціалізованої літератури: 1 [с. 85-105], 2 [с. 84-94, 156-175, 215-225], 3 [с. 79-86], 5 [с. 5-32], 6 [с. 6-31], 8 [с. 146-180], та пошуку інформаційних джерел у середовищі Інтернет: 12, 13, 15. <i>Питання для поглибленого вивчення:</i> 1. Системи пропорцій і пропорціювання. 2. Масштаб і масштабність. 3. Поняття ритму і метру. 4. Тотожність, нюанс і контраст. 5. Тектонічна організація об'ємно-просторової структури. 6. Взаємозв'язок тектоніки і об'ємно-просторової структури. Практичне заняття №5 Засоби та категорії композиції. Практичні завдання: 1. Пропорції і пропорціювання. Формат А4. 2. Масштаб і масштабність. Формат А4. 3. Ритм і метр. Формат А4. 4. Тотожність, нюанс і контраст. Формат А4. 5. Тектонічна організація об'ємно-просторової структури. Формат А3.	14 8
	<i>Тема 6. Тривимірна, об'ємно-просторова композиція.</i>	

Результати навчання	Навчальна діяльність *	Робочий час, год
1	2	3
Знати: предметну область та розуміти професійну діяльність. Вміти: здійснювати композиційну побудову об'єктів дизайну; застосовувати знання прикладних наук у професійній діяльності; здійснювати композиційне вирішення майбутнього дизайн-об'єкта; застосовувати набуті знання і розуміння предметної області та сфери професійної діяльності у практичних ситуаціях; розробляти композиційне вирішення об'єктів дизайну у відповідних техніках і матеріалах.	Глибинно-просторова композиція. 1. Композиція тривимірної форми. 2. Сукупна форма. 3. Центрична форма (лінійна, радіальна, групова). 4. Гратчаста форма. Правильні і неправильні форми. 5. Підкреслення і трансформація форми та простору. Трансформація вимірів. 6. Трансформація форми на площині з елементами руйнації. Трансформація площини в рельєф. Трансформація площини в об'єм. Трансформація форми на основі дефрагментації. Трансформація форми на основі приєднання. 1. Композиція простору. Застосування знань з нарисної геометрії для об'ємно-просторових побудов об'єктів дизайну. 2. Величина. Положення форми у просторі. Горизонтальні елементи що формують простір. 3. Вертикальні елементи що формують простір. 4. Отвори в елементах що формують простір. 5. Просторові відношення. Простір у просторі. Взаємопроникний простір. 6. Суміжні простори. Простори що зв'язані спільним простором. Властивості простору в картинній площині. Види руху в площині. Види головних станів. Список рекомендованих джерел: Основний: 1 [с. 98-110] Додатковий: 3 [с. 188-208], 10 [с. 24-25, 25-26, 31-32] Інтернет-ресурси: 12, 15, 17, 18.	

Результати навчання	Навчальна діяльність *	Робочий час, год
1	2	3
	<i>Самостійна робота</i> На вибір студента пропонується самостійна робота, що передбачає поглиблене вивчення окремих питань теми на основі опрацювання спеціалізованої літератури: 1 [с. 98-110], 3 [с. 188-208], 10 [с. 24-25, 25-26, 31-32], та пошуку інформаційних джерел у середовищі Інтернет: 12, 15, 17, 18. <i>Питання для поглибленого вивчення:</i> 1. Сукупна форма. 2. Центрична форма (лінійна, радіальна, групова). 3. Гратчаста форма. Правильні і неправильні форми. 4. Підкреслення і трансформація форми та простору. Трансформація вимірів. 5. Трансформація форми на площині з елементами руйнації. 6. Трансформація площини в рельєф. Трансформація площини в об'єм. 7. Трансформація форми на основі дефрагментації. Трансформація форми на основі приєднання. 8. Величина. Положення форми у просторі. Горизонтальні елементи що формують простір. 9. Вертикальні елементи що формують простір. 10. Отвори в елементах що формують простір. 11. Просторові відношення. Простір у просторі. Взаємопроникний простір. 12. Суміжні простори. Простори що зв'язані спільним простором. 13. Види руху в площині. Види головних станів.	12

Результати навчання	Навчальна діяльність *	Робочий час, год
1	2	3
	Практичне заняття №6 Тривимірна, об'ємно-просторова композиція. Глибинно-просторова композиція. Практичні завдання: 1. Композиція тривимірної форми. Формат А4. 2. Сукупна форма. Формат А4. 3. Центрична форма (лінійна, радіальна, групова). Ескіз. 4. Ґратчаста форма. Формат А4. 5. Трансформація форми на площині з елементами руйнації. Формат А3. 6. Трансформація площини в рельєф. Формат А3. 7. Трансформація площини в об'єм. Формат А3. 8. Трансформація форми на основі дефраґментації. Формат А3. 9. Трансформація форми на основі приєднання. Формати А4. 10. Положення форми у просторі. Ескіз. 11. Горизонтальні, Вертикальні елементи що формують простір. Ескіз. 12. Отвори в елементах що формують простір. Ескіз.	6
Знати: як оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт. Вміти: застосовувати сучасні	Тема 7. Загальна характеристика кольору. 1. Загальна характеристика кольору. 2. Наукові поняття – кольоровий тон, світлота, насиченість. 3. Різновиди кольорових гармоній. Гармонійні хроматичні акорди. 4. Властивості кольорів.	

Результати навчання	Навчальна діяльність *	Робочий час, год
1	2	3
методики проєктування одиничних, комплексних, багатофункціональних об'єктів дизайну. застосовувати у проєктно-художній діяльності спеціальні техніки та технології роботи у відповідних матеріалах, здійснювати колористичне вирішення майбутнього дизайн-об'єкта; застосовувати набуті знання і розуміння предметної області та сфери професійної діяльності у практичних ситуаціях.	5. Основні закони змішування кольорів. 6. Кольоровий контраст і нюанс. Різновиди контрастів. 7. Рекомендації щодо виконання практичних вправ в ручній графіці. Техніки виконання вправ Список рекомендованих джерел: Основний: 2 [с.241-242, 209-212] Додатковий: 6 [с. 10-17, 30-55, 102-107, 112-123, 174-181] Інтернет-ресурси: 16, 17	
	Самостійна робота На вибір студента пропонується самостійна робота, що передбачає поглиблене вивчення окремих питань теми на основі опрацювання спеціалізованої літератури: 2 [с.241-242, 209-212], 6 [с. 10-17, 30-55, 102-107, 112-123, 174-181], та пошуку інформаційних джерел у середовищі Інтернет: 16, 17. Питання для поглибленого вивчення: 1. Різновиди кольорових гармоній. Гармонійні хроматичні акорди. 2. Кольоровий контраст і нюанс.	10
	Практичне заняття №7 Загальна характеристика кольору. Практичні завдання: 1. Кольоровий тон, Формат А4. 2. Світлота кольору. Формат А4. 3. Насиченість. Формат А4.	4

Результати навчання	Навчальна діяльність *	Робочий час, год
1	2	3
	4. Гармонійні хроматичні акорди. Формат А4. 5. Властивості кольорів. Формат А3 розбитий на 6 секцій. 6. Основні закони змішування кольорів. Формат А3 розбитий на 6 секцій. 7. Кольоровий контраст і нюанс. Різновиди контрастів. Формат А3 розбитий на 6 секцій. 8. Кольоровий контраст і нюанс. Різновиди нюансів. Формат А4 розбитий на 6 секцій.	
<i>Знати:</i> як оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт. <i>Вміти:</i> застосовувати сучасні методики проєктування одиничних, комплексних, багатофункціональних об'єктів дизайну;	Тема 8. Колористика в дизайні. 1. Світлота відтінків. 2. Кольоровий контраст, нюанс і гармонія. 3. Різновиди кольорових гармоній. . 4. Додаткові кольори спектру. 5. Кольорова константа. 6. Дослідження і відтворення багатоколірної палітри конкретного дизайнерського рішення. Список рекомендованих джерел: Основний: 2 [с.241-242, 209-212] Додатковий: 6 [с. 10-17, 30-55, 102-107, 112-123, 174-181] Інтернет-ресурси: 16, 17.	6

Результати навчання	Навчальна діяльність *	Робочий час, год
1	2	3
застосовувати у проєктно-художній діяльності спеціальні техніки та технології роботи у відповідних матеріалах ; аналізувати, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати об'єкти для розроблення художньо-проєктних вирішень.	Самостійна робота На вибір студента пропонується самостійна робота, що передбачає поглиблене вивчення окремих питань теми на основі опрацювання спеціалізованої літератури: 2 [с.241-242, 209-212], 6 [с. 10-17, 30-55, 102-107, 112-123, 174-181], та пошуку інформаційних джерел у середовищі Інтернет: 16, 17. Питання для поглибленого вивчення: 1. Світлота відтінків. 2. Різновиди кольорових гармоній. 3. Додаткові кольори спектру. 4. Кольорова константа. Практичне заняття №8 Колористика в дизайні. Практичні завдання: 1. Вправи на світлоту відтінків. Формат А3 розбитий на 6 секцій. 2. Вправи на різновиди кольорових гармоній контрасту і нюансу. Формат А3 розбитий на 6 секцій. 3. Вправи на додаткові кольори спектру. Формат А3 розбитий на 6 секцій. 4. Вправи на кольорову константу. Формат А4 розбитий на 2 секції.	12
		6

Результати навчання	Навчальна діяльність *	Робочий час, год
1	2	3
Знати: якоцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт. Вміти: застосовувати сучасні методики проєктування одиничних, комплексних, багатофункціональних об'єктів дизайну; здійснювати колористичне вирішення майбутнього дизайн-об'єкта; застосовувати набуті знання і розуміння предметної області та сфери професійної діяльності у практичних	Тема 9. Критерії використання природних властивостей хроматичних тонів. 1. Колористика. 2. Семантика і семіотика кольору. 3. Асоціативно-образне відчуття і графічне відображення за допомогою кольору емоційно-психологічних почуттів людини, музичного та літературного твору, явищ природи. 4. Психофізіологічні аспекти і наукові критерії основ кольорознавства та прикладної психології кольору у створенні кольорових схем (образів) об'єктів дизайнерського проєктування, виховання естетичного смаку. 5. Асоціативні психологічні властивості кольору. 6. Рекомендації щодо виконання практичних вправ в ручній графіці. Техніки виконання вправ. Список рекомендованих джерел: Основний: 4 [с.4-189] Додатковий: 18 [с. 49-258], 20 [с. 10-80; 144-187; 188-214], 23 [с. 4-240] Інтернет-ресурси: 29, 30, 33	

Результати навчання	Навчальна діяльність *	Робочий час, год
1	2	3
ситуаціях; застосовувати у проектно-художній діяльності спеціальні техніки та технології роботи у відповідних матеріалах (за спеціалізаціями); Усвідомлювати відповідальність за якість виконуваних робіт, забезпечувати виконання завдання на високому професійному рівні;	Самостійна робота На вибір студента пропонується самостійна робота, що передбачає поглиблене вивчення окремих питань теми на основі опрацювання спеціалізованої літератури: 4 [с.4-189], 18 [с. 49-258], 20 [с. 10-80; 144-187; 188-214], 23 [с. 4-240], та пошуку інформаційних джерел у середовищі Інтернет: 29, 30, 33. Питання для поглибленого вивчення: 1. Психофізіологічні аспекти і наукові критерії основ кольорознавства. 2. Асоціативні психологічні властивості кольору.	12
	Практичне заняття №9 Критерії використання природних властивостей хроматичних тонів. Практичні завдання: 1. Семантика і семіотика кольору. Створити таблицю. 2. Асоціативно-образне відчуття і графічне відображення за допомогою кольору емоційно-психологічних почуттів людини. Формат А3 розбитий на 6 секцій. 3. Психофізіологічні аспекти і наукові критерії основ кольорознавства та прикладної психології кольору у створенні кольорових схем (образів) об'єктів дизайнерського проєктування. Ескізи формату А4. 4. Асоціативні психологічні властивості кольору. Формат А3 розбитий на 6 секцій.	6

Результати навчання	Навчальна діяльність *	Робочий час, год
1	2	3
Знати: як зберігати та примножувати культурно-мистецькі, екологічні, моральні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. Вміти: відображати морфологічні, стильові та колірно-фактурні	Тема 10. Стилзація , імпровізація, інтерпретація форми. 1. Мета стилзації реальних образів об'єктів живої природи, об'єктів оточення людини. 2. Імпровізація природних форм. Завдання і роль стилзації в дизайні інтер'єрів. 3. Інтерпретація природних форм. 4. Виявлення стилістики, морфологічних, етнічних особливостей утворення форми і змісту існуючих артефактів природи. 5. Архітектоніка як принцип художнього вираження цілісності структури об'ємно-просторового формоутворення. 6. Спільність естетичної мови, художніх принципів, конструктивних прийомів, матеріалу, форм і деталей. Цілісний образ як єдність змісту, форми і структури. 7. Єдність образу за конфігурацією, за розмірами, за освітленням і кольором, за фактурою, за орієнтацією на площині чи у просторі, за напрямом руху і прогнозованістю розвитку свого морфу. Список рекомендованих джерел: Основний: 1 [с. 56, 129-134, 201-210], 2 [с. 12-80; 144-187; 209-214, 224-232] Додатковий: 3 [с. 6-116], 4 [с. 2-20], 6 [с. 131-218, 208-333], 8 [с. 7-9, 101-137] Інтернет-ресурси: 12, 15, 16, 17, 18.	
	Самостійна робота На вибір студента пропонується самостійна робота, що передбачає поглиблене вивчення окремих питань теми на	16

Результати навчання	Навчальна діяльність *	Робочий час, год
1	2	3
властивості об'єктів дизайну; мати відповідальність за якість виконуваних робіт, забезпечувати виконання завдання на високому професійному рівні.	основі опрацювання спеціалізованої літератури: 1 [с. 56, 129-134, 201-210], 2 [с. 12-80; 144-187, та пошуку інформаційних джерел у середовищі Інтернет: 12, 15, 16, 17, 18. Питання для поглибленого вивчення: 1. Стилзації реальних образів об'єктів живої природи, об'єктів оточення людини. 2. Імпровізація природних форм. Завдання і роль стилзації в дизайні інтер'єрів. 3. Інтерпритація природних форм. 4. Виявлення стилістики, морфологічних, етнічних особливостей утворення форми і змісту існуючих артефактів природи. 5. Єдність образу за конфігурацією, за розмірами, за освітленням і кольором, за фактурою, за орієнтацією на площині чи у просторі, за напрямом руху і прогнозованістю розвитку свого морфу. Практичне заняття №10 Стилзація, імпровізація, інтерпретація форми. Практичні завдання: 1. Стилзація об'єктів живої природи. 3 ескізи. Формат А4. 2. Імпровізація природних форм. Формат А4. 3. Інтерпритація природних форм. Формат А4. 4. Стилістика, морфологічні, етнічні особливості утворення форми і змісту існуючих артефактів природи. Таблиця. Формат А3 розбитий на 6 картинних площин.	10

Результати навчання	Навчальна діяльність *	Робочий час, год
1	2	3
	5. Єдність образу за конфігурацією, за розмірами, 6. Єдність образу за освітленням і кольором, за фактурою, 7. Єдність образу за орієнтацією на площині чи у просторі, за напрямом руху і прогнозованістю розвитку свого морфу.	
Разом по дисципліні		180
Екзаменаційний перегляд		ЕП

3. КОНТРОЛЬНІ ЗАХОДИ З ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ

Оцінювання результатів навчання студентів з дисципліни «Композиція та кольорознавство» передбачає проведення таких контрольних заходів:

Форма контрольних заходів	Зміст форми контролю	Максимальна кількість балів
Поточний (семестровий) контроль:	Проводиться на практичному занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Передбачає оцінювання теоретичної підготовки студентів із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на практичних заняттях та набутих практичних навичок під час виконання завдань. Враховує активність та участь студента у науково-дослідній роботі, студентських олімпіадах, конференціях, конкурсах за відповідною тематикою дисципліни.	100
<i>Практичні заняття, самостійна робота студента</i>	Загальна кількість практичних занять з дисципліни – 15 (30 год). Максимальна кількість балів за одне практичне заняття – 5 балів (15 занять*5 балів (з врахуванням балів за самостійну роботу)).	75
<i>Підсумковий модульний контроль*</i>	Проводиться з метою визначення результатів за період теоретичного і практичного навчання студентів як окреме заняття у межах годин, відведених на практичні заняття.	15
<i>Наукова робота</i>	Активність та участь студента у науково-дослідній роботі, студентських олімпіадах, конференціях, конкурсах за відповідною тематикою дисципліни.	10
Підсумковий (семестровий) контроль (екзамен)	Засвоєння студентом програми навчальної дисципліни за навчальний період (семестр), що проводиться як контрольний захід під час екзаменаційної сесії для очної (денна) форми навчання та екзаменаційної сесії для заочної форми навчання).	100
Підсумкова оцінка	Проводиться з метою оцінювання результатів навчання студентів за певним освітнім ступенем. Результат підсумкової оцінки з навчальної дисципліни для студента денної форми навчання визначається як <i>середньоарифметична сума балів поточного (семестрового контролю) та екзамену.</i>	100

**Підсумковий модульний контроль з дисципліни «Композиція та кольорознавство» здійснюється на останньому за розкладом занятті у вигляді презентації комплексу практичних робіт виконаних ним за результатами вивчення тем дисциплін за семестр з подальшим обговоренням та оцінюванням їх за такими критеріями: відповідність навчальному завданню і вимогам по виконанню (5 балів), професійним стандартам (5 балів) і рівень виконання (5 балів). Максимальна кількість балів за презентацію студентом своїх творчих робіт – 15 балів. Формат презентації робіт (на фізичних або*

електронних носіях та / або у вигляді портфоліо) визначається викладачем. Загальна кількість балів за модульний контроль складає 15 балів.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ АУДИТОРНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ (ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ)

Кількість балів	Зміст
«3»	Студент демонструє вільне володіння матеріалом теми дисципліни; ознайомлений з рекомендованою літературою, вміє самостійно знайти відповідь на проблемні запитання, спираючись на лекційний матеріал та першоджерела, вводити та використовувати власні класифікації, аналізувати, робити власні висновки; здатен встановлювати міжтематичні та міжпредметні зв'язки, застосовувати опановані практичні навички дизайн-діяльності.
«2»	Студент демонструє достатньо вільне володіння матеріалом теми дисципліни; ознайомлений з рекомендованою літературою та першоджерелами; відповідь на проблемні завдання знаходить за допомогою викладача, спираючись на лекційний матеріал, самостійно опрацьовані першоджерела та засвоєні практичні навички; допускає неточності та несуттєві (які кардинально не міняють суть) помилки у визначенні основної термінології дисципліни і практичному виконанні завдання, але легко усуває їх завдяки додатковим питанням.
«1»	Студент частково володіє матеріалом теми дисципліни; репродуктивно відтворює зміст лекційного матеріалу та/або основних літературних джерел і шляхи виконання практичного завдання; допускає помилки у визначенні основної термінології дисципліни і практичному виконанні завдання; нездатний знайти відповідь на проблемні запитання чи вирішити проблемні практичні завдання.
«0»	Студент демонструє нездатність розкрити питання теми дисципліни, відсутність базових знань з теми та вкрай слабке володіння практичними навичками й вміннями здійснення художньо-проектної діяльності; не знає зміст рекомендованої літератури, не володіє нормативною документацією та категорійним апаратом; не засвоїв початкові навички з виконання завдання, що засвідчує низький рівень дизайнерського мислення і практичних вмінь по темі дисципліни.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПОЗАУДИТОРНОЇ (САМОСТІЙНОЇ) РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Кількість балів	Зміст
«2»	Робота виконана правильно, повністю і самостійно, засвідчує наявність належного рівня знань та сформованість практичних навичок; оформлена згідно вимог, які висуваються для даного типу завдань; вимоги академічної доброчесності строго дотримані.
«1»	Робота виконана, але містить помилки; засвідчує про недостатній рівень знань та недостатню сформованість практичних навичок; оформлення роботи не в повній мірі відповідає вимогам, що висуваються для даного типу завдань; вимоги академічної доброчесності дотримані частково.
«0»	Робота виконана на неприйнятно низькому рівні; оформлення не відповідає вимогам; стандарти академічної доброчесності не дотримано.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАУКОВОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Програмою дисципліни «Композиція та кольорознавство» передбачено можливість студента брати участь у науково-дослідній роботі, студентських олімпіадах, конференціях, конкурсах за відповідною тематикою дисципліни (на вибір студента). Максимальна кількість балів для зарахування – 10 балів.

Види наукової діяльності, в яких студент може брати участь:

1. Виступ з доповіддю на студентській науковій конференції – 5 балів.
2. Публікація тез конференції/наукової статті – 5 балів.
3. Призове місце на конкурсі/олімпіаді/науковому проєкті – 5 балів.
4. Розробка та презентація індивідуального науково-дослідницького/дизайн проєкту – 5 балів.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПІДСУМКОВОГО (СЕМЕСТРОВОГО) КОНТРОЛЮ (ЕКЗАМЕНУ)

Підсумкова форма контролю за результатами вивчення дисципліни – ЕКЗАМЕН у письмовій формі, Оцінювання результатів навчання студентів в університеті здійснюється за [100-бальною шкалою](#).

Рейтинговий бал (оцінка за шкалою ЄКТС)	Відповідність рейтинговому балу
90-100 (А, відмінно)	Відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок. Студент демонструє відмінне засвоєння теоретичного матеріалу, наявність глибоких знань з навчальної дисципліни, вміння використовувати набуті знання при виконанні практичних завдань, опанування практичними навичками і вміннями, проявляє самостійність і творчість при вирішенні практичних завдань. Як виняток, зазначений рейтинговий бал може отримати студент, який, крім відмінних знань за програмою дисципліни, виявив активність у науковій роботі за відповідною тематикою, став призером творчого конкурсу або студентських олімпіад, виступав на конференціях тощо.
82-89 (В, добре)	Вище середнього рівня з кількома помилками. Студент демонструє засвоєння теоретичного матеріалу, наявність знань з теми або навчальної дисципліни, вміння використовувати набуті знання для виконання

	практичних завдань, опанування практичними навичками і вміннями, припускаючись незначних помилок і похибок у викладі теоретичного матеріалу й у виконанні практичних завдань, проявляє самостійність при вирішенні завдань. Оволодів програмою навчальної дисципліни на творчому рівні, проте у відповідях і при виконанні творчих допустив помилки.
75-81 (С, добре)	В цілому правильне виконання з певною кількістю суттєвих помилок. Студент демонструє засвоєння теоретичного матеріалу, наявність знань з тем навчальної дисципліни, вміння використовувати набуті знання для виконання практичних завдань, опанування практичними навичками і вміннями, але припускається значної суттєвих помилок і похибок у викладі теоретичного матеріалу і у виконанні практичного завдання.
69-74 (D, задовільно)	Непогано, але зі значною кількістю помилок Студент демонструє засвоєння основних положень теоретичного матеріалу в цілому, але припускається значних помилок і неточності у визначеннях понять і категорій дисципліни, виконуючи на непоганому рівні практичні завдання, засвідчуючи задовільний рівень оволодіння навчальною програмою дисципліни на репродуктивному рівні, допускаючи у відповідях помилки.
60-68 (E, задовільно)	Виконання задовольняє мінімальним критеріям Студент демонструє часткове засвоєння основних положень теоретичного матеріалу, наявність прогалин, припускається значної кількості помилок у визначеннях основних понять і категорій дисципліни та виконанні практичних завдань, має прогалини в розумінні основних положень теоретичної частини дисципліни, низькі навички і вміння виконання практичних завдань.
35-59 (FX, незадовільно)	З можливістю повторного складання Студент фрагментарно, поверхово володіє навчальним матеріалом дисципліни, не достатньо опанував, як основні положення теоретичного матеріалу, так і практичні навички й вміння для виконання завдань, і повинен додатково виконати індивідуальне завдання для підвищення рівня своїх знань та практичних навичок для повторно проходження підсумкового контролю.
1-34 (F, незадовільно)	Студент не засвоїв основні положення теоретичного матеріалу теми або дисципліни, не знає визначень основних понять і категорій дисципліни, не володіє практичними навичками і вміннями для виконання завдань

Екзаменаційні матеріали до підсумкового (семестрового) контролю (екзамену) складаються на основі програми та робочої програми дисципліни, охоплюють її зміст та розподілені в екзаменаційних завданнях з дисципліни. Передбачено 3 завдання, які оцінюються у 30, 30, 40 балів відповідно.

Загальна оцінка за екзамен визначається як сума балів за усі виконані завдання (100 б. максимум).

Кращим студентам (але не більше 3-ох), які повністю виконали програму з дисципліни, виявили активність в науково-дослідній роботі і художньо-проектній діяльності за тематикою дисципліни, стали призерами студентських олімпіад, конкурсів наукових і творчих робіт, виступали на конференціях та за результатами поточного (семестрового) контролю набрали 90 і більше балів **передбачено виставлення результатів екзамену без виконання екзаменаційного завдання**, про що робиться запис в екзаменаційному листі студента.

Присутність студентів на екзамені є обов'язковою.

Повторне складання екзамену з дисципліни «Композиція та кольорознавство» допускається, але не більше двох разів. При незадовільній оцінці з першої спроби науково-педагогічному працівнику з даної дисципліни, вдруге екзамен приймається комісією, яка створюється деканатом факультету.

Результат підсумкової оцінки з навчальної дисципліни для студента денної форми навчання визначається як *середньоарифметична сума балів поточного (семестрового контролю) та екзамену*.

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основний

1. Григор'єва В. Б., Білгородська О. Є., Недошитко О. М., Кучеренко К. П. Основи формальної композиції : навч. посіб. Одеса: Астропринт, 2023. 120 с.
2. Сімонік А. С. Засоби виразності (біоенергетичні, біоритмічні аспекти). Київ: ТОВ «Юрка Любченка», 2018. 269 с. (книга)

Додатковий

3. Мигаль С. П. Біоніка в дизайні просторово-предметного середовища. / С. П. Мигаль, І. А. Дида, Т. Є. Казанцева. Львів: Видавництво Львівської політехніки 2014. 228 с., іл.
4. Заварзін О. О. Проєктна графіка інтер'єру і меблів: Методичні вказівки до самостійної роботи студентів спеціальності 022 «Дизайн». Київ: КНУТД, 2016. 20 с.
5. Ідак Ю. В., Клименюк Т. М., Лясковський О. Й. Основи об'ємно-просторової композиції. Львів.: Львівська політехніка, 2020. 212 с.
6. Пікард Ч., КнопфДж., Гувейз, Фоукс Н. Колір і світло / Чарлі Пікард, Джаміла Кнопф, Гувейз, Натан Фоукс. Пер. З англ. Наталія Купрійчук. Київ : ArtHuss, 2024. 384 с. Серія «Віл майстрів мистецтва».
7. Пічкур М. О. Теорія і практика композиції : [навчальний посібник] / Микола Пічкур. К.: Ліра-К, 2022. 238 с., іл.
8. Сьомка, С. В. Композиція: теорія і методика пропорціонування: навч. посіб. Ч. 1. Київ : НАКККіМ, 2016. 184 с.
9. Сьомка, С. В. Композиція: теорія і методика пропорціонування: навч. посіб. Ч. 2. Київ : НАКККіМ, 2016. 220 с.
10. Сьомка, С. В. Основи композиції : методичні рекомендації до вивчення дисципліни і виконання практичних робіт для студентів спеціальності 022 «Дизайн» освітнього рівня «Бакалавр» / розроб. С. В. Сьомка. К. : НАКККіМ, 2016. 240 с.

Інтернет-ресурси

11. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського [Електронний ресурс]:[Веб-сайт]. – Електронні дані. Київ: НБУВ, 2013-2015. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/node/554>.
12. Електронний каталог Національної парламентської бібліотеки України [Електронний ресурс]:[політемат. база даних містить відом. про вітчизн. та зарубіж. кн., брош., надходять у фонд НПБ України]. – Електронні дані (803438 записів). Київ: Нац. парлам. б-ка України, 2002-2015. – Режим доступу:<http://catalogue.nlu.org.ua>
13. Український інститут інтелектуальної власності [Електронний ресурс]:[Вебсайт]. – Електронні дані. Київ: УІПВ, 2017. – Режим доступу: <http://www.uipv.org> – Назва з екрана. <https://uiiv.com.ua>

14. Заварзін О. О. Дизайн архітектурного середовища: Енциклопедичний довідник. Київ: НАКККиМ, 358 с. [Електронний ресурс]: Режим доступу: <http://elib.nakkkim.edu.ua/handle/123456789/2484>
15. Основи композиції та дизайну. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://sites.google.com/view/grdesign99/>
16. Колористика для дизайнерів. Терміни и визначення. URL : <https://mobios.school/blog/koloristika-dlya-dizaynerov-terminy-i-opredeleniya>
17. Урок на тему "Види проєктної графіки". URL : <https://naurok.com.ua/urok-na-temu-vidi-proektno-grafiki-4026.html>
18. Колористика в дизайні. URL : <https://www.komarov.design/koloristika-v-dizaini-osnovi-tieoriyi-koloru-poradi-vieb-dizainieram-pochatktivtsiam>